

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané aspekty zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka v soudní praxi

Situace, kdy dlužník (resp. povinný) nevlastní žádný majetek, ze kterého by mohla být uspokojena pohledávka věřitele (resp. oprávněného), je v praxi poměrně častým důvodem pro zastavení exekuce.

Cílem tohoto článku je přiblížit vybrané aspekty rozhodovací praxe soudů při využití možnosti zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka ve smyslu § 268 odst. 1 písm. e) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „**OSŘ**“).

Právní úprava

Vzhledem ke skutečnosti, že exekuční řád[\[1\]](#) samostatně neupravuje důvody pro zastavení exekuce, je nutné při posouzení možnosti zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka vycházet z § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ[\[2\]](#), dle kterého platí, že výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže průběh výkonu rozhodnutí (exekuce) ukazuje, že výtěžek, kterého jím (tzn. výkonem rozhodnutí, resp. exekucí) bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho (tzn. výkonu rozhodnutí, resp. exekuce) nákladů.

Dané ustanovení tedy fakticky upravuje situaci, kdy po provedení úkonů směřujících ke zjištění majetku dlužníka není nebo nebyl zjištěn žádný jeho majetek nebo případná hodnota takového majetku není dostačující ani k pokrytí nákladů exekuce.

Vybrané aspekty rozhodovací praxe

V praxi jsou přitom návrhy na zastavení exekuce pro nemajetnost nejčastěji podávány ze strany samotných dlužníků, kteří argumentují skutečností, že jsou v takové majetkové situaci, kdy by další vedení exekuce vůči jejich osobě a majetku bylo bezúčelné a případně i v rozporu s principem hospodárnosti řízení.

Jestliže věřitel se zastavením exekuce pro nemajetnost dlužníka nesouhlasí, a důvody svého nesouhlasu (spolu s podklady prokazující důvody tohoto nesouhlasu) předloží exekutorovi, je následně návrh dlužníka na zastavení exekuce pro jeho nemajetnost spolu s exekučním spisem předložen k rozhodnutí exekučnímu soudu.[\[3\]](#) Exekuční soud si následně vyžádá zprávu exekutora pověřeného provedením exekuce o stavu majetku dlužníka, která obsahuje zejména informace o zjištěném majetku dlužníka a jeho hodnotě, výši nákladů exekuce a samotné stanovisko exekutora k návrhu dlužníka na zastavení exekuce.

Na základě informací sdělených ze strany exekutora by měl být přitom exekuční soud schopen náležitě posoudit, zdali je důvod pro zastavení exekuce s ohledem na nemajetnost dlužníka skutečně dán či nikoliv. Exekuce tak může být pro nemajetnost dlužníka zastavena pouze v případě, je-li po provedení všech úkonů směřujících ke zjištění majetku dlužníka s určitostí stanoveno, že u dlužníka nebyl zjištěn žádný postižitelný majetek nebo hodnota majetku dlužníka nestačí ani ke krytí nákladů exekuce.

V případě, že exekuční soud rozhodne o zastavení exekuce bez předchozího vyžádání zprávy exekutora o majetku dlužníka a bez stanoviska exekutora k návrhu dlužníka na zastavení exekuce, je právní posouzení dané věci ze strany exekučního soudu nutné považovat za neúplné, a tudíž i nesprávné.[\[4\]](#) Soudní praxe navíc zaujala jednoznačné stanovisko, dle kterého není možné rozhodnout o zastavení exekuce, pokud exekutor exekučnímu soudu sdělí, že dosud nevyčerpal všechny možnosti provedení exekuce a nedokončil proces zjišťování stavu majetku dlužníka.[\[5\]](#)

Za zcela zásadní aspekt rozhodovací praxe soudů ve vztahu k věřitelům a uspokojování jejich pohledávek v exekuci je poté nutné považovat závěr, dle kterého nelze usuzovat na nemajetnost dlužníka v situaci, kdy exekutor dosud nedokončil proces zjišťování stavu majetku dlužníka, jelikož v budoucnu lze očekávat upřesnění aktuálních nebo i budoucích majetkových poměrů dlužníka, tj. stále existuje možnost změny v dlužníkových majetkových poměrech.[\[6\]](#)

Soudy totiž opakovaně rozhodly, že při vyhodnocování, zdali má být exekuce zastavena pro nemajetnost dlužníka, je nutné § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ aplikovat zdrženlivě. Přirozeným smyslem exekuce má totiž být její provedení, nikoliv její zastavení; aby mohlo dojít k zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka, musely by důvody pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ působit intenzivně a v podstatné míře.[\[7\]](#)

S ohledem na uvedené je tedy dle našeho názoru nutné, aby exekuční soud při rozhodování o zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka v každém jednotlivém případě vzal do úvahy rovněž určitý výhled možné změny majetkových poměrů dlužníka v budoucnu a o zastavení exekuce nerozhodoval toliko pouze na základě aktuálního stavu dlužníkovy majetku. V řadě případů totiž není možné vyloučit, že dlužník v průběhu exekuce nabude majetek např. jako dědic či obdarovaný, přičemž pokud by došlo k zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka ještě před nabytím takového majetku na straně dlužníka, věřitel by se zcela jistě mohl po právu cítit poškozen rozhodnutím exekučního soudu, který takovou možnost nabytí majetku opomněl a exekuci zastavil.

Na tomto místě poznamenáváme, že výše uvedené závěry není možné aplikovat bezvýhradně. U dlužníka, který již není v produktivním věku, nemá žádné známé žijící příbuzné ani nevyvíjí žádnou zvláštní aktivitu, lze jen obtížně očekávat případnou zásadní změnu majetkových poměrů.

Daný názor je podpořen rovněž rozhodovací praxí soudů, dle které by exekuce neměla být vedena do nekonečna. V případě, že aktuální majetková situace dlužníka neumožňuje pokrýt ani náklady exekuce, a neexistuje-li ani reálná perspektiva, že dlužník v dosažitelné budoucnosti nabude majetek, z něhož by bylo možné náklady exekuce a alespoň zčásti i plnění, které je vymáháno, uspokojit, je namísto exekuci zastavit pro dlužníkovu nemajetnost.[\[8\]](#)

Závěr

Závěrem lze shrnout, že v každém jednotlivém případě posuzování návrhu na zastavení exekuce pro nemajetnost dlužníka dle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ by měl exekuční soud rozhodovat nejen na základě aktuálního majetkového stavu dlužníka, ale i s přihlédnutím k možnému nabytí majetku na straně dlužníka v budoucnu. Důvody, o které dlužník opírá svůj návrh na zastavení exekuce, by poté měly nemajetnost dlužníka prokazovat s co největší jistotou s přihlédnutím ke všem okolnostem daného případu tak, aby bylo zřejmé, že další vedení exekuce je neúčelné a věřiteli nepřinese žádný užitek.

Mgr. Martin Winter,
advokát

Mgr. Patrik Sikora,
advokátní koncipient

[Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Růžová 1416/17
110 00 Praha

Koliště 1912/13
602 00 Brno

tel.: +420 222 544 201

e-mail: office@dolezalpartners.com

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

[1] Zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále také jako „Exekuční řád“).

[2] Viz § 130 odst. 1 Exekučního řádu.

[3] Viz § 55 Exekučního řádu.

[4] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 03.10.2017, sp. zn. 20 Cdo 4038/2017.

[5] Tamtéž.

[6] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.09.2016, sp. zn. 20 Cdo 3574/2016.

[7] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.01.2020, sp. zn. 20 Cdo 4265/2019.

[8] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci - judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)